

is, akik angol-amerikai mintára ifjúsági osztályt is létesítenek intézetükben. A füzet típusok szerint csoportosítja a nagy gonddal megválogatott könyvanyagot. Mindegyik típus ismét két fokozatra tagozódik: egy alsó, az elemi iskolák III. és IV. osztályát s egy felső, az elemi iskola V. és VI. osztályát, valamint az ismétlő iskolát szemmel tartó fokozatra. Mindkét fokozatra nézve 3—3 típus állítottatott fel, melyek egymást kiegészítik, úgy hogy az alaptípus az iskola anyagi eszközeinek megfelelően fejleszthető.

Úgy az egyes ismertető cikkek, mint a mű végére csatolt név- és címmutató megszerkesztésében a szerkesztő a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsa népkönyvtári címjegyzékének nálunk úttörő módszerét követte. Igen tanulságos és eredeti az egyes típusok és fokozatok könyvanyagának tárgykörök szerinti csoportosítása, mely áttekinthető módon szemlélteti, hogy egy-egy típus segítségével mily mértékben fejleszthető a növendékek ismeretanyaga.

Függelékül lenyomatták a vallás- és közoktatásügyi miniszter 2962/904. sz. rendeletével kiadott utasítást a népiskolai ifjúsági könyvtárak kezeléséről, mely könyvtártechnikai részében nagyon is szűkszavú s megérett a szakszerű átdolgozásra. Kivánatosnak látszik, hogy az Ifjúsági Könyvtárakat Intéző Bizottság tagjai sorába egy vagy több könyvtári szakember is bevonassék, akik a bizottság működésének könyvtártechnikai részét irányítsák.

GYALUS ISTVÁN.

Hoffmann Edith. *Cseh miniatűrök a Szépművészeti Múzeumban.* (Különlenyomat az Orsz. Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei I. kötetéből.) Budapest, 1918. Franklin-Társulat könyvny. Szerző kiadása. 4-r. 49—74 l.

Dr. HOFFMANN Edith ebben a külső kiállítás izléses fényét illetőleg a legboldogabb békeidőkre emlékeztető füzetében beható tanulmányt közöl arról a nyolc különböző rendeltetésű egyházi szerkönyvekből kivágott középkori miniatüréről, mely az ESTERHÁZY-féle rajzgyűjteménnyel került a Szépművészeti Múzeumba. A nyolc miniatúra közül hat hatalmas méretű iniciálisba van illesztve; három, ú. m. Krisztus mennybemenetele, a Szentlélek eljövetele *S* betűbe foglalva és Mária halála, a XV. század legelejéről való kettő, nevezetesen Jákob álma és a Szentlélek eljövetele *D* betűbe foglalva 1410 körül s ismét három, úgymint Szent Benedek, Krisztus bevonulása Jeruzsálembe és az Asszonyok a szent sírnál 1420 körül keletkezett.

Habár a nyolc miniatura további provenienciájáról, minthogy azokat barbár kezek a kodexekből kivágták, semminemű feljegyzés nem tanuskodik, HOFFMANN gondos stilkritikai egybevetés alapján nagy valószínűséggel állapította meg, hogy mind a nyolc kép csehországi műhelyek terméke. Az első három valószínűleg egy műhelyből került ki, mely a XIV. sz. harmadik negyedében kialakult stilussajátságokat gondosan konzerválni iparkodott. Különösen az első két miniatura, mely kiváló művész alkotása, ragaszkodik a XIV. századra oly jellemző dekoratív ábrázolásmódhoz s egyaránt visszatükrözteti az előző kor cseh művészete, mint a XIV. századi firenzei és sienai festőiskola hatását. Ugyane hagyományokat követi a Mária halálának mestere, aki azonban jóval jelentéktelenebb művész. Valószínűleg hatott a bécsi volt udvari könyvtár Cod. 1850 jelzetű prágai misekönyvének ugyanezt a jelenetet ábrázoló miniaturájára. A második csoportba osztott két miniatura festője különösen francia befolyást tükröztet vissza, míg a legkésőbb keletkezett 3 képecske három különböző művésze a XV. században diadal-maskodó realista felfogásnak hódol. HOFFMANN az érdekes emlékeket széleskörű tudással helyezi be az általános művészeti fejlődésbe s megállapításait több, részben képben is bemutatott analogiával támogatja meg.

Amidőn a nagykézsülségű szerző dolgozatára felhívjuk olvasóink figyelmét, egyúttal azon óhajtásunknak adunk kifejezést, vajha HOFFMANN Edith hazai könyvtáraink illuminált kodexeit s elsősorban a hazai termékeket is hasonló gondos és eredményes vizsgálat tárgyává tenné.

GULYÁS PÁL.

Babinger Franz: *Stambuler Buchwesen im 18. Jahrhundert.* Leipzig. 1919. Deutscher Verein für Buchwesen und Schrifttum. 4-r. 32 l.

Ez a füzet a XVIII. századi török főváros könyvészeti állapotát ismerteti. A török szellemi élet ebben a században ismerkedik meg a könyvnyomtatással. Egy magyar származású ember, IBRAHIM efendi vállalkozása és tetteje juttatja a törököket az első nyomtatott könyvekhez. IBRAHIM efendinek sok nehézséggel, kenyéririgységgel, tudatlansággal kell megküzdenie, azonban ott vannak mellette az okos támogatók, akiknek segítsége nem engedi gyümölcstelenül elbukni az új mesteriséget. IBRAHIM nyomdájának első terméke 1729-ben jelent meg. ISMAIL BEN HAMMAD AL DSAUHARI arab szótára volt ez török átdolgozásban. A kétkötetes mű *Kitab-i lugat-i Vankuli* címet viselte. Ezt a művet